

การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 24

**The Guideline Development for the School Administration of Good
Governance by Administrators under the Secondary Education
ServiceArea Office 24**

อารยา บุตรพรหม¹, ธัญญธร ศรีวิเชียร²

Araya Butprom¹, Thanyathon Sriwichian²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบยืนยันโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบกับตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

---

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University.

² Lecturer, Department of Business, Faculty of Mahasarakham Business School, Mahasarakham University.

แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .219-.644 และ .498-.899 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .949 และ .992 ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

2. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 สรุปได้ดังนี้

3.1 การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา คือ จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้ และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องศึกษากฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน ส่งเสริมให้มีการ

จัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชันและให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส เปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา บัญชีรับจ่ายของโรงเรียนต้องมีความเป็นจริง เป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ กระจายอำนาจการปฏิบัติงานทางด้านการเงินสู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น

3.2 การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา คือกำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงาน กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาความดีความชอบของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดอย่างชัดเจน จัดบุคลากรเข้าทำงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้หลักเมตตาธรรม มีระบบการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น จัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจนโปร่งใส แจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลภายนอก จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง กำกับดูแล ติดตามให้บุคลากรทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

3.3 การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา คือจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่ การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรและการสอนให้แจ่มแจ้งและนำมาประยุกต์ใช้ กำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปลุกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่นักเรียนและส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายโปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน กำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่และใช้ประกอบการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วมในการประเมินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและจัดการศึกษา

3.4 การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา คือ กำหนดให้มีชั้นความลับของฐานและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการตรวจได้ ดำเนินงานทุกชนิดต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการกำหนดเป้าหมายผลผลิตผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้ทำได้ รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเขียนตีและการทำการในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ เปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกขั้นตอนอย่างตรงไป ตรงมา รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ร่วมกันวางแผนการบริหารงาน การศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research aimed to 1) study elements and indicators, 2) current and desirable situation, 3) administrative guideline development of educational institutes based on administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24. This research was divided into 3 periods. The first period was a study of elements and indicators of educational institutes' administration based on administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24. The study documented and verified by Informants included 5 educational experts. Research instrument comprised the second period evaluation of the study of elements and indicators of educational institutes' administration based on administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24. Research sample included 93 administrators. They were selected by stratified random sampling the amount of the table Krejcie and Morgan. The tools used in this research include statistics used to determine the quality of the instruments, including the discriminative power of the query equals. 219 to .644 and. 498 to .899 and the confidence of the entire questionnaire. 949 and. 992. Research instrument comprised the third period evaluation of administrative guideline development of educational institutes based on

administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24. Informants were 9 heads of each division. Research instrument was interview form. Statistical analysis comprised mean and standard deviation.

This research found the following results.

1. The total elements and indicators were agreeable at the highest level, arranged from the highest to the least of point average, including general administration, budget administration, personnel administration and academic administration.

2. The total current situation of administrative guideline development of educational institutes based on administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24 was medium level, arranged from the highest to the least of point average, including general administration, academic administration, personnel administration and budget administration. The total desirable situation of administrative guideline development of educational institutes based on administrator's good governance in the Secondary Educational Service Area, zone 24 was the highest level, arranged from the highest to the least of point average, including budget administration, personnel administration and academic administration.

3. Approach to education based on good governance of school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 24 zone are summarized below :

3.1 Administration budget by good governance. A development approach The Action Plan budget by agreement of the operational area and allocated according to the regulations of the government. Encourage teachers and education-related laws, rules, regulations and procedures. Financial statements to understand properly synchronized. Promote the budget according to their needs with fairness. Raise awareness for school personnel to conduct themselves free from the corrupt and selfish interests. Procurement Transparency Expose those involved can be checked at any time. Accountant must pay the school a reality. Current and accountability Decentralized operations, financial performance, to give more.

3.2 Administrative personnel in accordance with good governance guidelines. Is the target of the standards and indicators clearly all the work. Rules and guidelines for determining the merits of the schools based on criteria K.c.s. clearly defined. The personnel working on knowledge. Ability and aptitude of the individual. Parents, teachers and educational personnel using the Mercy.

A system to encourage and honor individuals with outstanding performance. Guidelines Traditional practices and procedures and seek to appoint a clear and transparent. Guidelines and practices in determining the merits of the concerned areas. Encourage the preparation of plans and measures to resolve the conflict, both within schools and with community agencies and other third parties. Meeting to receive comments and to improve the school. Provide training and development of all staff positions. To improve operational efficiency, continuous monitoring oversight personnel served fully and thoroughly.

3.3. Civil Aeronautics Administration under the good governance with development. The preparation of annual action plans consistent with the policy of the school district and the Department of Education. Education law regarding basic education. Curriculum and instruction and to unequivocally applied. Criteria achievement of all learning. Instill good values to students and encourage morality interpolation in learning all subjects. Encouraging educational testing system with a variety of methods transparent justice to the students. Plans and procedures Academic clear. Making data resources Environmental education and the dissemination and use of traditional knowledge for teaching. Opportunity for teachers, students, involved the selection of textbooks for use in schools. The stakeholders involved in the planning, requirements definition, and participate in. Assessment, supervision, monitoring and evaluation systems, administration and education.

3.4 General management by good governance. The development is set to be a top secret database and data access code and know how to check it. All operations must follow the government regulations targeting yield results in a measure of the performance of personnel. Activities allow students to learn from real experience

on the possible love of reading and the learning continues. Prohibits punishment by flogging and making things excessively. Disclosure procedures and practices to get students every step of openly reporting the annual school districts offer office and publicly. Joint planning, the administration of the school and those involved with the distribution of power to the personnel.

Keywords : Administrative Guideline Development, Educational Institute
Administration, Good Governance

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดการบริหารจัดการและปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการ จัดทำสารสนเทศต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้กับผู้บริหารและครูผู้สอน กำหนดให้สถานศึกษาทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย จัดวางระบบควบคุมภายในจัดทำตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ มีการประเมินเป็นระยะ ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการโดยยึดหลักคุณธรรม แต่ปัจจุบันยังมีข่าวการร้องเรียนกล่าวหาความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของผู้บริหารบางโรงเรียน การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหลายประการของผู้บริหาร เช่นการเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลือกปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างไม่เป็น

ธรรม การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาอย่างไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ โดยได้มีการร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. 2555) จากปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นถือเป็นสาเหตุสำคัญที่สะท้อนให้เห็นการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยในฐานะครูที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งประกอบไปด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา 55 โรงเรียน ว่าจะมีแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบริบท

สถานศึกษาและเกิดการพัฒนาระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และได้กรอบแนวคิดและขอบข่ายงานนำเสนอตามลำดับดังนี้

1.1 กรอบแนวคิดและขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ได้กรอบแนวคิดและขอบข่ายที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4

งาน ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป

1.2 กรอบแนวคิดและขอบข่ายของหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิดที่จะใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ 6 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เกิดจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลแล้วนำมาสังเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 4 ด้าน 6 หลัก คือ การบริหารสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักคุณธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใส การบริหารสถานศึกษาตามหลักการมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบ และการบริหารสถานศึกษาตามหลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกตามลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จำนวน 55 โรงเรียน จำนวน 124 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน เทียบสัดส่วนของแต่ละขนาดและแต่ละโรงเรียนแล้ว สุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 93 คน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ จำนวน 3 ประเภท คือ

1.1 แบบประเมิน

1.2 แบบสอบถาม โดยมี

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเท่ากับ .219-.644 และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .498-.899 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งฉบับเท่ากับ .949 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งฉบับเท่ากับ .992

1.3 แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. แบบประเมิน ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. แบบสอบถาม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 55 โรงเรียน จำนวน 124 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จำนวน 93 คน

3. แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จาก ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และหัวหน้าฝ่ายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

(Best Practice) รวม เป็น ผู้ให้ ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินทั้งหมดหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้านแต่ละข้อ

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามทั้งหมดหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละด้านและรายข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

2. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล และการบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 สรุปได้ดังนี้

3.1 การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา คือจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน ส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชันและให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส เปิดเผยมให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา บัญชีรับจ่ายของโรงเรียนต้องมีความเป็นจริง เป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ กระจายอำนาจการปฏิบัติงานทางด้านการเงินสู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น

3.2 การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา คือ กำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงาน กำหนด

หลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดอย่างชัดเจน จัดบุคลากรเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้หลักเมตตาธรรม มีระบบการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น จัดทำหลักเกณฑ์แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส แจ่มหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงานชุมชน และบุคคลภายนอก จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง กำกับดูแล ติดตามให้บุคลากรทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

3.3 การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา คือ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรและการสอนให้แจ่มแจ้งและนำมาประยุกต์ใช้ กำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีงามให้นักเรียนและส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน กำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่และใช้ประกอบการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนในการวางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วมในการประเมินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและจัดการศึกษา

3.4 การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา คือ กำหนดให้มีชั้นความลับของฐานและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการตรวจได้ ดำเนินงานทุกชนิดต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการกำหนด เป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้ทำได้ รักการอ่าน และเกิด

การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ห้ามลงโทษนักเรียน โดยการเขียนตีและการทำกรในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ เปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกชั้นตอนอย่างตรงไป ตรงมา รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ร่วมกันวางแผนการบริหารงาน การศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้โดย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ได้องค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลออกมา 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 105-106) ได้สรุปองค์ประกอบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล ไว้ 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และยังสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า (ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. 2543 : 3-12) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักมาบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่ายให้เกิดความเข้มแข็งกับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย

2. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4

งาน บางงานยังมีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้าไปใช้ค่อนข้างน้อยไม่ชัดเจนเช่นความไม่โปร่งใสในด้านงบประมาณในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาเท่าที่ควร สอดคล้องกับการวิจัยของ อิทธิพล บุญเดช (2555 : 95-96) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและน้อยที่สุดคือด้านหลักความโปร่งใส สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการและความคาดหวังในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือวิชาการ การบริหาร งานบุคคล การบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษามากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชน

ท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา

3. แนวทางการบริหารสถาน

ศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 สรุปได้ ดังนี้

3.1 การบริหารงบประมาณ

ตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาต้องจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ตรงกันส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชันและให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส เปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา บัญชีรับจ่ายของโรงเรียนต้องมีความเป็นจริงเป็นปัจจุบัน และตรวจสอบได้ กระจายอำนาจการปฏิบัติงานทางด้านการเงินสู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการบริหาร

งบประมาณ ตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานมีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน จัดทำระบบการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณของสถานศึกษาจัดทำแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาแบบเน้นผลงานและ ลดขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นออกเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน สอดคล้องกับการวิจัยของ สามารถ อภิสันท์ (2553 : 119-120) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลของการศึกษาพบว่า แนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 6 หลัก 16 รายการ ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ เช่น ตรวจสอบกำกับติดตาม การจัดทำบัญชี เอกสารการเงินและพัสดุ ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

3.2 การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงานและแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดอย่างชัดเจนจัดบุคลากรเข้าทำงาน

ตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้หลักเมตตาธรรม มีระบบการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น จัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจนโปร่งใส แจ้งหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง กำกับดูแล ติดตามให้บุคลากรทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง สอดคล้องกับการวิจัยของทองสุข

มาตย์คำมี (2549: 112-116) ได้ศึกษา การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ให้มีการประเมินผลงานและรายงานผลชัดเจนเป็นรูปธรรม มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบที่ชัดเจนเป็นธรรม โรงเรียนควรถือปฏิบัติและการให้บริการอย่างเป็นมิตรและรวดเร็ว ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำทุกขั้นตอน ปรับปรุงการให้บริการกระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรมีความโปร่งใสในการทำงาน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานทุกขั้นตอน

3.3 การบริหารวิชาการตามหลัก

ธรรมนูญบาล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการ
ประจำปีที่สุดคล้องกับนโยบายของเขต
พื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ
ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรและการสอน
ให้แจ่มแจ้งและนำมาประยุกต์ใช้ กำหนด
เกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่
นักเรียนและส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรม
ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระส่งเสริมให้
มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วย
วิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความ
ยุติธรรมแก่ผู้เรียนกำหนดแผนและขั้นตอน
การดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน จัดทำ
ข้อมูลแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางการ
ศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่
และใช้ประกอบการเรียนการสอน เปิด
โอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
คัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
กำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการ
วางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วม
ในการประเมินการนิเทศ ติดตามและ
ประเมินผลระบบบริหารและจัดการศึกษา
ส่งเสริมให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมา
ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและติดตาม
ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้สื่อและ
เทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษา
อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการวิจัยของ

อิทธิพล บุญเดช (2555 : 95-96) ได้ศึกษา
การบริหารงานตามหลักธรรมนูญบาลของ
ผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา
พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมนูญ
บาลของผู้บริหารในสถานศึกษาฝ่าย
วิชาการ มีแนวทางดังนี้ กำหนดข้อตกลงใน
การบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน การ
วัดผลและประเมินผล อย่างถูกต้องและเป็น
ธรรม ออกกฎระเบียบ โดยการมีส่วนร่วม
ของบุคลากร เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน
ส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าร่วมอบรม ศึกษา
ดูงานวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผล
ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงงานของตนเอง
จัดทำแผนพัฒนาและนิเทศบุคลากร
การศึกษาทุกคนในโรงเรียน อย่างถูกต้อง
และเป็นธรรม

3.4 การบริหารทั่วไปตามหลัก
ธรรมนูญบาล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
กำหนดให้มีชั้นความลับของฐานและรหัส
การเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อ
การตรวจได้ ดำเนินงานทุกชนิดต้องเป็นไป
ตามระเบียบของทางราชการ กำหนด
เป้าหมายผลผลิตผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการ
ปฏิบัติงานของบุคลากร จัดกิจกรรมให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้น
การปฏิบัติให้ทำได้ รักการอ่าน และเกิด
การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ห้ามลงโทษนักเรียน
โดยการเขียนตีและการทำการในสิ่งที่เกิน

กว่าเหตุ เปิดเผยขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกชั้นตอนอย่างตรงไป ตรงมา รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ร่วมกันวางแผนการบริหารงาน การศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับกลับคืนมาเป็นหลัก สอดคล้องกับการวิจัยของ อธิพิณ บุญเดช (2555 :95-96) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีแนวทางดังนี้ จัดระบบการบริหารให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพภายใต้ทรัพยากรอันจำกัด ควบคุม กำกับ ดูแล งานด้านงบประมาณด้วยความโปร่งใสเป็นธรรมและตรวจสอบได้ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารทั่วไป ใช้ฐานข้อมูลเดียวกันปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ จัดทำแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ครูมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทางการเงินศึกษากฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกันเพราะมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาให้กับคณะครู ผู้ปกครอง โดยเห็นความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยนำข้อมูลมาสรุปผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบเพื่อร่วมกันดำเนินการ และนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอื่นนอกเหนือจากผู้บริหาร

2.2 การตอบแบบสอบถามในการวิจัย ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เอกสาร
ชุดแนวทางการปฏิรูปแนวทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- ชนะศักดิ์ ยุกบุตรณ์. (2543). กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ :
บพิธการพิมพ์.
- ทองสุข มาตย์คำมี. (2549). การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สามารถ อภิสันธ์. (2553). การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. (2555). รายงานการบริหารงานสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประจำปี 2555. กทม. : กอปร.
- อิทธิพล บุญเดช. (2555). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระ ศษ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.